

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

Rolul părinților în promovarea și protecția drepturilor copiilor cu dizabilități

Ocrotirea de către stat și societate a copilului, familiei și maternității constituie în Moldova o preocupare politică, socială și economică de prim ordin. Constatăm, însă, că aceasta deocamdată rămâne a fi doar o declarație cu multiple provocări și probleme. (1)

Pornind de la instrumentele juridice internaționale care protejează drepturile copiilor, Constituția Republicii Moldova consacră cele mai importante principii care urmează să garanteze respectarea drepturilor copiilor la nivel național. Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, prin prisma raportului copil-interes stat, completează acest text cu următoarea prevedere, „În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate”. (1)

Orice neglijare sau abuz față de copil nu este altceva decât un fapt de nerespectare a drepturilor lui și de aceea faptele urmează a fi condamnate de către societate iar persoanele vinovate în săvârșirea lor sancționate. Considerăm că în mare parte în Republica Moldova drepturile copilului sunt încălcate sub următoarele aspecte:

Familia este unitatea fundamentală a societății precum și mediul natural pentru creșterea și bunăstarea copilului. Când privește dreptul de a avea o familie, acesta este un drept fundamental pentru asigurarea unor condiții favorabile pentru creșterea și dezvoltarea copiilor, în special a celor cu dificultăți de dezvoltare sau condiții de sănătate specifice. Astfel, oricărui copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de mediul său familial trebuie să i se asigure dreptul la ajutor și protecție specială din partea autorităților statului. În ce ține de dreptul la asistență medicală și socială, statul trebuie să acorde mai multă atenție și importantă dezvoltării unui sistem adecvat de îngrijire medicală, cel puțin la nivel elementar. Un astfel de sistem ar prezenta avantajul de a acorda atenție corespunzătoare dezvoltării unei culturi privind alimentația, igiena și educația sanitară.

Majoritatea familiilor au caracteristici comune, dar sunt unice în felul său. Ele se adaptează și își ajustează comportamentul în mediul fizic și cultural, iau decizii vizavi de organizarea vieții și copii lor, fideli propriilor valori și convingeri și gândurilor pe care ei le cred importante. Printre trăsăturile semnificative ale părinților care educă un copil cu dizabilități au fost desemnate implicarea și responsabilitatea (Mahoney, Boyce, ș.a., 1998). În interacțiunea cu copiii, părinții au rol important în managementul organizării activităților copilului pe parcursul zilei.

Tipul dizabilității și gradul de severitate determină timpul pe care îl consumă părinții (în special mamele) în îngrijirea copilului cu probleme de dezvoltare. Astfel, nu este surprinzător că mamele copiilor cu dizabilități raportează un nivel diminuat al satisfacției și competenței parentale.

Majoritatea cercetărilor vizavi de interacțiunile părinte-copil duc la mamă. Indiferent de statutul copilului mama are rol de manager și cel mai frecvent ea se caracterizează ca fiind mai directive (Barrera and Vella, 1987) și inițiază mai multe transformări interactive (Mahoney, 1990).

În acest context angajamentul serviciilor de intervenție timpurie este extrem de important pentru a sprijini familia ca sistem în dobândirea abilităților necesare susținerii corespunzătoare a copilului în creșterea și dezvoltarea sa dar și abilitarea acestuia în ce privește protecția drepturilor copilului cu dizabilități care în acest sens frecvent se poate afla în situații de risc.

Centru de intervenție timpurie Voinicel a depus și continuă să depună eforturi pentru consolidarea capacităților parentale dar și dezvoltarea abilităților de advocacy a părinților pentru a putea proteja

drepturile copiilor cu dizabilități. Cunoașterea drepturilor nu este un angajament teroretic și informativ dar unul exptrem de practic deoarece zilnic parinții se pot confrunta cu situații de risc sau discriminare la care atît individual cît și în eventualitate în mod colectiv(alături de alți părinți care educă copii cu dizabilități) să poată reacționa întru protejarea drepturilor copiilor.

O practică, eficiența căreia a fost demonstrată în timp este dezvoltarea abilităților de advocacy a părinților care educă copii cu dizabilități. În acest context actualmente Centru de Intervenție Timpurie implementează proiectul **Advocacy pentru asigurarea finanțării de stat pentru serviciile de intervenție timpurie prestate de CIP „Voinicel” și alte instituții cu suport FHI 360** în cadrul căruia sunt realizate Ateliere pentru părinți intitulate „Dezvoltarea abilităților de advocacy a părinților”. Astfel deja circa 35 de părinți au fost instruiți în subiecte precum: Advocacy, metode de advocacy, legislația națională în domeniul drepturilor copilului etc. Astfel ne dorim să consolidăm și contribuim la fortificarea abilităților de advocacy a părinților care au un rol cheie atît în protecția drepturilor copiilor cît și în asigurarea unui cadru funcțional de realizare a politicilor în acest domeniu.

Referințe bibliografice:

1. All in the family Siblings and disability NCH Action for children. 1995.
2. Handbook of early childhood intervention / edited by Jack P. Shonkoff, Samuel J. Meisels. – 2nd ed., 2006.
3. Pediatric occupational therapy and early intervention / edited by Jane Case-Smith.- 2en ed, 1998.
4. <https://dreptmd.wordpress.com/teze-de-an-licenta/protectia-drepturilor-copilului-in-republica-moldova/>

Acest material este realizat datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Centrului de Intervenție Precoce „Voinicel”, și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.